

Erik Th. Johansson varmt hyllad ^{1/8-60.} vid mejerijubileum i Vartofta

Med ett kaffekalas av jätteformat firade Vartofta Andelsmejeriförening i lördags sitt 35-årsjubileum. Det ville till både gymnastiksalen och bespisningslokalen i den nya fina Vartoftaskolan för att hysa de fem hundra — medlemmar med fruar — som var med. Hela medlemsantalet i föreningen är 670 så en god del av medlemskåren var faktiskt närvarande.

Festföremålet — den jubilerande föreningen — blev förstas hjärtligt hyllad. Det var en god länk i jordbrukarnas föreningskedja, sades det. Men hyllad blev också Erik Th. Johansson, f. d. Vartofta och numera Falköping. Kanske blev dagen i första rummet hans. Erik Th. — föreningskampen — hyllades som en av föreningens stiftare och dess ordförande under 25 år, eller från starten ända till det senaste fullmäktigesammanträdet, då han på egen begäran avgick från sin post. Han blev nu hjärtligt avtackad och fick mottaga den gratifikation som fullmäktige tillerkänt honom.

Nuvarande ordföranden Stig Andersson, Björstorp, hälsade välkommen. Både han och styrelsen i övrigt var glada över att så många kommit, inte minst att damerna var så talrikt representerade.

— Många av er som är samlade här i dag har varit med från början och vet vedermödorna att bygga upp en förening, sade hr Andersson. Men det har lyckats och vi kan nu glädja oss över att ha en bra mejeriförening här i Vartofta. Vi har kunnat arbeta i enighetens tecken; även när det gällt den stora organisationsfrågan nu — anslutning till MC — har i stort sett enighet rått. Fusionen innebär att vi går upp i en större organisation, där vi ser ökade möjligheter för mjölkproduktionen i framtiden.

Många gäster

Hr Andersson hade många att vända sig till med särskilda välkomstord.

Bland de särskilt inbjudna märktes godsäg. Nils Sahlström, Sunnetorp, Skaraborgs mejeriförbunds och Riksstosts ordf., direktör Paul Hermansson i Mejeriförbundet, disp. Erik Knutsson i Riksstost, Alingsås, organisationschefen i Svenska Mejeriföreningen Axel Bohman, Stockholm, och Vartofta mejeriförenings förste föreståndare disp. Karl Bergman, Falköping.

Ett särskilt välkommen fick förstas också hedersledamoten Erik Th. Johansson, och vidare hälsade hr Andersson mejeriets personal och transportörerna samt sist men inte minst de äldre styrelseledamöterna med »äldermanen» Claes Johansson, Frälsegården, Kälvene, i spetsen.

En lojal och trogen medlem

Godsägare Sahlström bekände sin glädje att få vara med på jubileet, att få komma med och nå direkt kontakt med en hel medlemskår. Han framförde Riksstosts tack för de gångna åren. — Ni har bara inte varit en solidarisk medlem som stött vår organisation. Ni har också levererat begärliga varor, som det varit lätt att sälja.

Hr Sahlström talade också som Mejeriförbundets ordförande och framförde dess lyckönskningar.

— Som vi vet är ju länet ett överskottsområde när det gäller mejeriprodukter och detta har medfört många problem. Men Vartofta har alltid stått som trogen föreningsmedlem och stött våra åtgärder.

Inte minst har Erik Th. Johansson härvid varit en stötte-

pelare. Lojaliteten har kanske ineburit en uppoffring för tillfället men samtidigt en förbättring på längre sikt. Vartofta andelsmejeriförening har handlat klart utifrån den utgångspunkten.

Hr Sahlström kom också in på den beslutade MC-fusionen.

— Vi hoppas och tror att den skall innebära en förbättring för framtiden för mjölkproduktionen i länet. Med de hårdare villkor som möter står vi bättre rustade genom anslutning till en stororganisation.

Hr Sahlström gratulerade den jubilerande föreningen och överlämnade två praktfulla blomsterhyllningar, en från Riksstost och en från Mejeriförbundet. De prydde honnörsbordet vid salens kortsida.

Storslagen insats

Även hr Bohman talade. Han satt som ordförande vid det konstituerande sammanträdet med föreningen den 6 augusti 1935 — alltså på dagen för 25 år sedan. Han var glad att få vara med nu på 25-årsdagen. Han framförde Svenska mejeriernas riksförenings hälsning till andelsmejeriföreningen och tackade för en storslagen insats. Själva startandet av föreningen vittnade om djärvhet och initiativkraft, och ni har aldrig tvekat att ta krafttag härnere, sade hr Bohman. Vi är tacksamma mot er för det. Det är en pionjärgärning nu utfört.

Jubileumsfesten fick ett rikt inslag av vacker sång och musik. Det var Gilbert Björndal på dragspel och Sture Jansson på gitarr och fiol samt de unga sångarna Kent Gustafsson och Roland Andersson som svarade för den sa-

ken och fick mottaga välförtjänta applåder.

Rikt blev också kaffekalaset. En »manstark» skara damer bar in de rågade faten i salen och som avslutning kom glass — Mullsjö-glass förstas...

Jordbrukarnas eget initiativ

Erik Th. Johansson, hedersledamöten i föreningen, ville se både tillbaka och framåt på jubileumsdagen.

Han tecknade den jordbrukskris på 20-talet och 30-talet, ur vilken organisationstanken bland jordbrukarna så småningom växte fram och redogjorde för förhållandena kring Vartofta andelsmejeriförenings tillkomst. Det första sammanträdet hölls med ett 30-tal organisationsintresserade jordbrukare i trakten. Det var ett jordbrukarnas initiativ. Men det ville till ett hårt och energiskt arbete för att föra föreningen framåt. Man hade hoppats på 700 andelar (kor) vid starten men fick nöja sig med 500, fördelade på 115 delägare.

En eloge gav hr Johansson Carl Bergman, vars mejeri i Vartofta föreningen fick övertaga. Det blev utgångspunkten. Det byggdes genast till och har sedan byggts till ytterligare några gånger. Carl Bergman blev också föreningens förste föreståndare. Han efterträddes 1945 av Henning Persson och sedan 1953 är disp. Erik Hermansson föreståndare.

1946 arrenderade föreningen Kättilstorps mejeri och 1948 Sandhems och Mullsjö mejerier, vilka senare inköptes. Kättilstorps mejeri har nu lagts ned och i Mullsjö förekommer endast glasstillverkning. Några siffror fick belysa utvecklingen: 1936 invägdes 2,5 milj. kg. mjölk, 1937 4,3 milj. kg., 1945 5,7 milj. kg. och 1959 mellan 15 och 16 milj. kg. En sak ville hr Johansson särskilt understryka: det goda samarbete som alltid rått inom föreningen. Det har varit en förutsättning för framgångsrikt arbete.

Hr Johansson kom också in på fusionsfrågan.

— Vi är förvissade om att det skall innebära en förbättring, sade han. Inte bara att mjölkpriset blir bättre utan även servicen. Med den organisationsförändring som vi beslutat vill vi arbeta vidare mot den målsättning vi hade från första början: en ökad trygghet för mjölkproducenterna.

Hyllning till Erik Th.

Och så var det dags för hyllningen av idogt arbetande föreningskampen Erik Th. Johansson. Stig Andersson läste protokollet från senaste fullmäktigesammanträdet, vid vilket man beslöt att kalla Erik Th. till hedersledamot i föreningen och tillerkänna honom en gratifikation på 2.000 kr. för hans oförtrutna ju

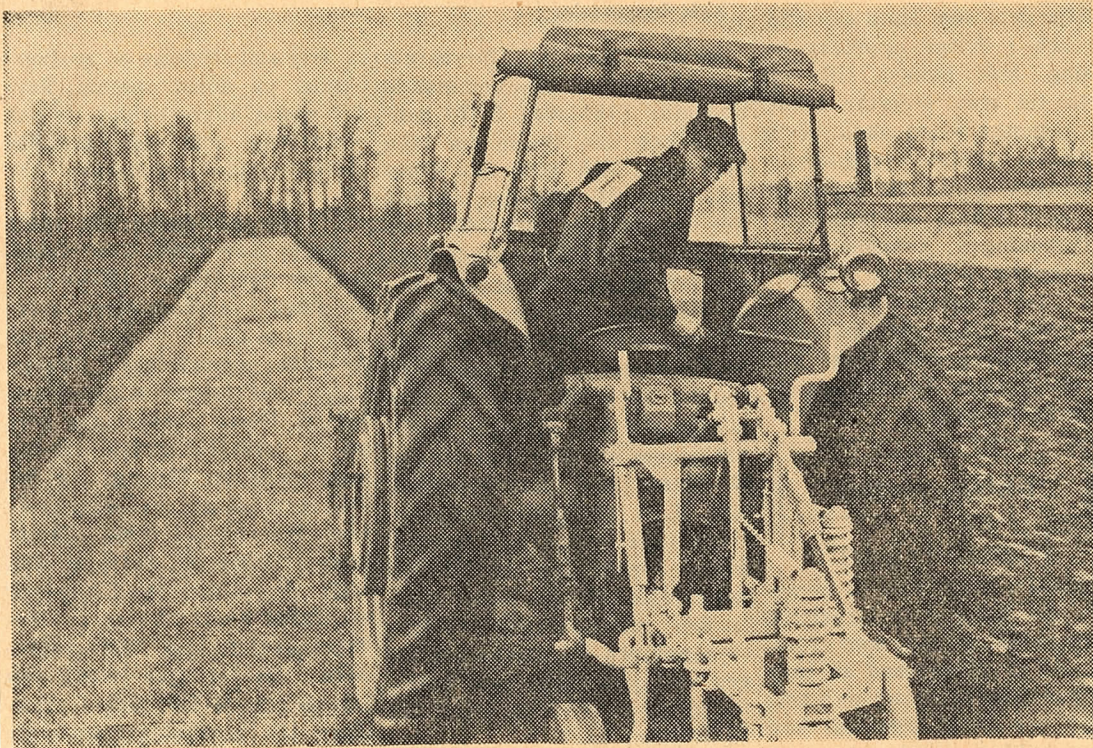

Festföremål vid jubileet i Vartofta: Erik Th. Johansson med maka Gunhild (till vänster) och maskinisten Hjalmar Petterson med maka Greta samlade kring ordf. Stig Andersson, Björstorp.

forts.

Lennart Fredriksson, Slöta, Falbygdsmästare i plöjning

Segraren Lennart Fredriksson väckte publikens beundran för sina spikraka fåror. Här ses han i aktion på traktorn.

Årets Falbygdsmästerskap i traktorplöjning, som i fredags anordnades på Österås i Floby, fick ingen massanslutning av tävlande. En kvalitativt mycket fin insats gjorde emellertid de fem deltagande plöjarna, och den stora publiken — över hundratalet åskådare — fick se en spännande tävling.

Segrare blev Lennart Fredriksson, Slöta, som presterade en jämn plöjning med höga poäng i de flesta bedömningsmomenten. Det kan nämnas, att hans broder Bengt Fredriksson segrade i Falbygdsmästerskapet för två år sedan. Går man längre tillbaka i tiden finner man att plöjarbrödernas fader Gunnar Fredriksson vann en tävling i plöjning med häst i Slöta redan 1926. Tydligt är en familj med fina plöjartraditioner!

De tre andra konkurrenterna i huvudklassen lyckades också bra och samliga kunde i någon detalj även överträffa Fredriksson. Tvåan Josef Jacobsson deltog även förra gången i mästerskapstävlingen och nådde då också en bra placering.

Efter Falbygdstävlingen följer Skaraborgsmästerskap, dit alltså Lennart Fredriksson går vidare som representant för Falbygden. Tävlingen anordnas nästa år på Klagstorp vid Sköv-

Seminföreningen anordnade upplysningsmöte i Vartofta

Skaraborgs Seminförening har planerat en serie kontakt- och upplysningsmöten i länet under den närmaste tiden. Det första mötet i denna serie hölls i måndags i Vartofta Centralskola. Mötet hade samlat ett 70-tal deltagare, de flesta från Vartoftabygden men även från omkringliggande trakter.

Seminföreningens v. ordf. Stig Andersson, Björstorp, hälsade välkommen samt gav en orientering om föreningens verksamhet. Till föreningen är nu anslutna 34.000 kor inom länet. Genom samarbete med föreningar i Jönköpings län och Norra Älvsborg betjänas ytterligare delvis 28.000 kor. Ett fastare samarbete planeras med kontrollföreningarna, vilkas verksamhet, som nu är av A, B, och C-typ, kommer att organiseras till i huvudsak C-typ, vilket betyder att medlemmarna själva utför hemarbetet.

Datamaskin

För den planerade organisationen behövs en datamaskin för bearbetning av alla inkommande uppgifter från Semin- och Kontrollföreningar. För att täcka kostnaden för den blivande organisationsformen har en överenskom-

melse träffats, enligt vilken Seminorganisationens engångsinsats blir 10 kr pr ko.

Chefsveterinär Ivar Dyrendahl talade sedan om Aktuella problem rörande föreningens verksamhet. Han redogjorde därvid bl.a. för arbetet inom topporganisationen »Svensk Husdjurskötsel», som även omfattar de flesta av landets avelsföreningar. Tal. förväntade sig ett gott resultat av den nya kontrollföreningsorganisationen samt hoppades på en sammanslagning av Skaraborgs och Älvsborgs norra seminföreningar, varigenom ett stabilt underlag för den planerade större tjurstationen säkerställdes. Han redogjorde också för försöksverksamheten på köttproduktionsområdet samt framhöll behovet av en husdjursagronom för länet. Den skulle då anställas genom samarbete mellan Semin-

arbete och skickliga insatser i föreningen.

Hr Andersson överlämnade nu med många erkännssamma ord en check på beloppet samt en vacker graverad sivertallrik till grundaren och ordföranden under 25 år. Även maken, fru Gunhild Johansson, hyllades och fick en vacker blomsterbukett.

Ytterligare en inom andelsmejeriföreningen blev hyllad på jubileumsdagen. Det var maskinisten Hjalmar Pettersson, Vartofta, som fick ett armbandsur för 23 års tjänst i föreningen, samtidigt som maka fru Greta fick en blomsterbukett.

Festen slöt med att Erik Th. Johansson tackade för hedersbevisningen och ordf. Stig Andersson tackade dem som stått för jubileumsfesten.

föreningen, Hushållningssällskapet och Slakteriföreningen. Till sist redogjorde tal. för de under 1959—60 företagna testningsmjölkningarna, vilka utförts med specialmjölkmaskin. Ljusbilder från olika jordbruksdistrikt i Europa visades också.

Diskussion

Efter en kafferast gavs tillfälle till diskussion och frågor. Ett stort antal frågor framställdes och besvarades av föredragshållarna. Hr G. Almberg frågade t.ex., vad följden blir om sperma från föreningens s.k. elittjurar som nu användes till c:a 30 proc., kommer att användas till 50 proc. och mer? Han fick svaret, att det går bra under förutsättning att kontrollverksamheten utökas. Från styrelsen ville man ha reda på, om indragningen av Vartoftastationen haft några olägenheter som följt. Hr Henry Falemo svarade på den frågan, att den nya organisationen fungerat bra fränsett att veterinärbesöken minskat till ungefär hälften mo. förut.

Vid mötets avslutning framförde hr Stig Andersson ett tack till föredragshållarna och mötesdeltagarna för deras medverkan vid det värdefulla kontaktmötet.

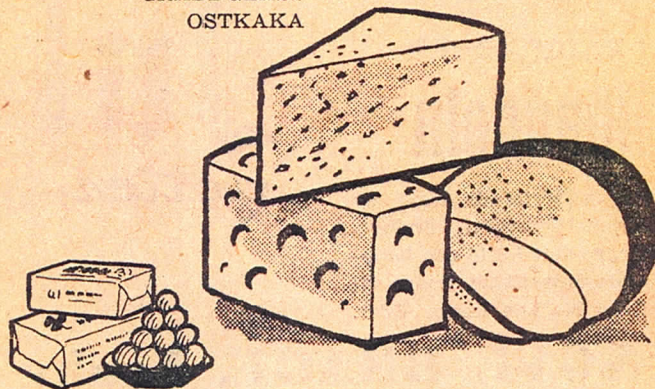
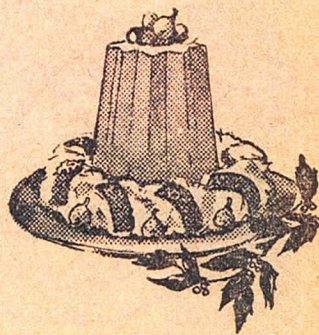
Vartofta AMF, Mjölcentralen,

VARTOFTA

rekommenderar sina
produkter:

MJÖLK, GRÄDDE
SMÖR, OST

Runmärkt
GRÄDDGLASS
OSTKAKA

Mejeri Vartofta Tel. 0515/300 63
Mejeri Sandhem Tel. 0515/601 37
Glassfabrik Mullsjö Tel. 0392/100 78, 104 54

Vartofta Svets- o. Smidesverkstad

Tel. 301 96, bost. 301 97.

UTFÖR ALLA SLAG AV
SVETSNING, REPARATIONER o. BYGGNADSSMIDEN

Hrr Lantbrukare

Vänd Eder med fullt förtroende
till oss när det gäller inköp av:

Gödselmedel - Fodervaror - Spannmål - Utsäde - Utsädes-
rensning och betning - Kem.-tekniska preparat - Oljor
Maskinvaror.

Ombesörjer såväl regelbundna körturer som omg. leverans.

Centralföreningen

VARTOFTA

Tel. 300 72 - 301 28

Vartofta Bilverkstad

Bil- och traktorreparationer - Bärgningsbil.
Reservdelar - Bildäck.

Låga omkostnader — därför låga priser.

ADOLFSSON & LAGERGREN

VARTOTA — Tel. 301 24

Gustafssons Plantskola

VARTOFTA. Tel. Falköping 30067

Största sortering i plantskoleartiklar
såsom:

- ROSOR - PRYDNADSBUSKAR
- SLINGERVÄXTER - PARK- och
- PRYDNADSTRÄD - BARRVÄX-
- TER - FRUKTTRÄD - BÄR-
- BUSKAR m. m.

Vartofta El. kvarn

VARTOFTA — Tel. 300 10

KVARNEN TILL DIN TJÄNST

Försäljning av mjöl och fodervaror av alla
slag. Utför malning, rensning och Panogen-
betning.

● OBS!

Vi kommer senare att utföra klövernöjning.

A.-B. Falbygdens Lantmannaaffär

VARTOFTA

Tel. 300 06

FORSÄLJER:

Spannmål — Gödningsämnen — Fodermedel,
Frö och Utsäden.

TILLVERKAR:

Såväl komplett svinfoder som koncentrat.

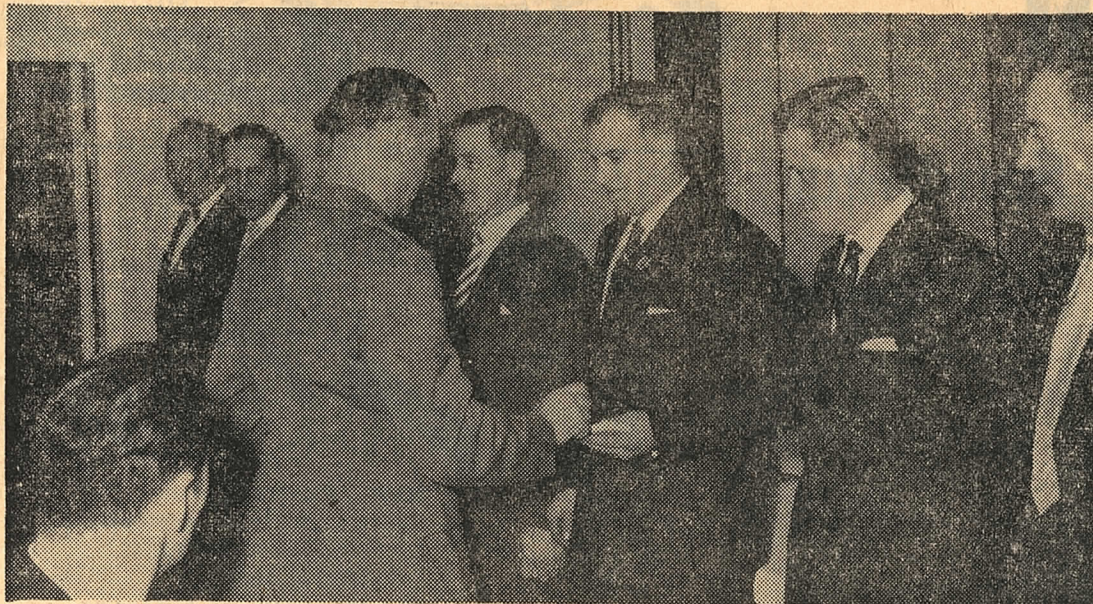
Kartongindustri

VARTOFTA — Tel. 300 25 - 302 25

Tillverkar alla slags kartonger.
Teckningar och förslag utarbetas.
Eget offsettryckeri.

Vartofta hvo och lottor jubilerade

Utdelning av utmärkelser och priser

Hemvärnsofficeren kapten Arvidsson, Skövde, delar ut hemvärnets plakett i brons. Här får Olof Andersson, Asaka, utmärkelsen.

1/12-60.

Vartofta Hvo firade i lördags hemvärnets 20-åriga tillvaro med ett samkväm i Asaka bygdegård tillsammans med Vartofta Lottaavdelning, vilken samtidigt kunde se tillbaka på en 15-årig verksamhet. Sedan deltagarna bänkat sig och låtit sig väl smaka av supébordets läckerheter, hälsades de till ett nittiototal uppgående gästerna välkomna av hvchefen Karl Karlsson, som främst vände sig till kvällens hedersgäster, hvoff, kapten Arvidsson, kretsinstruktör kapten Larsson och hvunderoff, fanjunkare Wallén samt representanterna för Frökinds och Vartofta kommuner, vilka företrädades av kommunalkassörerna Hilding Våring, Kinnarp, och Oskar Eliasson, Vartofta.

Välkomsthälsningen riktades helt naturligt också till hemvärnets »stödgrupp» lottorna samt sist men inte minst till hemvärnsmännen och deras damer. De senare fick för övrigt en extra honnör av hemvärnschefen.

Kapten Arvidsson tackade för välkomsthälsningen och berörde i sitt anförande hemvärnets betydelse i det totala kriget med utgångspunkt från årets manöver i Skaraborgs län, där samtliga hemvärnsområden inom Skövde Fo jämte lottaavdelningar och förbandsplatser, bemannade med hemvärnssamariter, var engagerade i full utsträckning. Talaren påvisade i sitt anförande att de frivilliga försvarsorganisationernas insats under dessa övningar rönt synnerligen stor uppskattning från högre militärt håll. Kapten Arvidsson avslutade med att harangera Vartofta Hvo, som haft förmånen att under sin tillvaro kunna skaffa fram dugliga personer på den ansvarsfulla posten som hemvärnschef och slutade med att utbringa ett leve för Vartofta Hvo.

Hyllningar

Kvällens hyllningar av mera materiellt slag inleddes av hemvärnschefen, som till kapten Arvidsson, vilken inom kort avgår från sin post, överlämnade blommor med tack för gott samarbete under de gångna åren. Blommor blev det också till Vartofta Lottaavdelning, där lottachefen Gunhild Karlsson ur hemvärnschefens hand fick mottaga en omfattande rik blomsterkvast, vilken inrymde mindre buketter till varje medlem av Lottaavdelningen.

Kapten Arvidsson tillsammans med lottachefen Gunhild Karlsson och hemvärnschefen Karl Karlsson.

Lottachefen tackade för hyllningen och kvitterade med blommor till hemvärnets med en önskan om framgång för Vartofta Hvo i fortsättningen. Till fr. Elsa Hallberg, vilken varit med från lottaavdelningens start för 15 år sedan, överlämnade lottachefen blommor med ett tack för troget arbete.

Sedan följde utdelningen av en rad utmärkelser till hemvärnsmän och lottor, vilken förrättades av kapten Arvidsson.

Fr. Elsa Hallberg erhöi den

förnämliga Petri-medaljen och lottachefen fru Gunhild Karlsson tilldelades hemvärnets plakett i silver. En lottamedlem och nio hemvärnsmän erhöi plaketten i brons och till 33 hemvärnsmän utdelades tjänsteårstecken, av vilka tretton erhöi utmärkelsen för 20-års tjänst. Fem lottor fick tecknet i guld för 10-års tjänst. En fin dekoration erhöi Stig Karlsson, vilken erövat skyttemedaljen i guld, av vilka det endast finns ett fåtal inom Skövde Fo.

Prisutdelning

Dessutom förrättades utdelning av de priser man tävlat om under året. Här var Evert Torstensson först i raden och fick mottaga den silverplåt som följer med den slutliga segern i tävlingen om det s. k. Fo-gevåret. Som årets främste skytt fick han också hämta Fältskyttepokalen, i vilken han tog sin andra inteckning. Vartofta Lottaavdelnings fina vandringspris, vilket nu vandrat femte året, såg Stig Karlsson som årets »intecknare» och också här var det andra inteckningen. I lagtävlingarna tog

Karleby hvgr hem segern för tremannalag och i tävlingen för femmannalag Kinneveds hvgr. För den senare gruppen var det fråga om tredje och sista inteckningen.

Kvällen avslutades med en stunds dans och här svarade herrarna Sture Jansson och Gilbert Björndahl för musiken. De skötte även musikunderhållningen vid supén på ett förtjänstfullt sätt. Innan festdeltagarna skildes åt, samlades man vid kaffeborden, där lottorna utövade värdskapet, och därmed sattes punkt för en lyckad och trevlig kväll.

Hemvärnets plakett i silver: lottachefen fru Gunhild Karlsson, Vartofta.

Hemvärnets plakett i brons: fru Elsy Karlsson, Vartofta; plutch. Gösta Sahlén, Brismene; plutch. Sven Åkerskog, Asaka; hvadj. Evert Torstensson, Asaka; grpch. Stig Karlsson, Värkumla; grpch. Folke Johansson, Karleby; hv. Sune Harrysson, Brismene; Folke Gustavsson, Karleby; Olof Andersson, Asaka; Bertil Engdahl, Slutarp.

Tjänsteårstecken för 20-års

tjänst: John Larsson, Brismene; Gunnar Andersson, Börstig; Ivar Andersson, d:o; Elias Scherman, d:o; Lars Axelsson, Karleby; Karl Andersson, d:o; Johan Gustavsson, d:o; Gustav Gustavsson, Slutarp; Valdemar Johansson, d:o; Arvid Fredriksson, Slöta; Olle Ferm, Asaka; Evert Torstensson, d:o; Olof Johansson, Kätilstorp.

Tjänsteårstecken för 15-års

tjänst: Axel Gustavsson, Karleby; Folke Gustavsson, d:o; Axel Holm, d:o; Axel Johansson, d:o; Helgot Jonsson, d:o; Gustav Johansson, Slutarp; Karl Johansson, d:o; Gustav Fransson, Kätilstorp; Gustav Wallin, d:o; Harald Josefsson, Asaka.

Tjänsteårstecken för 10-års

tjänst: Gösta Sahlén, Brismene; Karl Karlsson, Karleby; Folke Johansson, d:o; Gösta Svensson, d:o; Yngve Brage, d:o; Bertil Engdahl, Slutarp; Hillner Hallberg, Slöta; Anders Karsåker, d:o; Stig Karlsson, Värkumla; Lennart Gustavsson, Asaka.

Tjänsteårstecken i guld för 10-års

tjänst (lottor): fru Gunhild Karlsson, Vartofta; fru Elsy Karlsson, d:o; fr. Dagmar Hallberg, d:o; fr. Mariann Karlsson; fru Barbro Gustavsson.

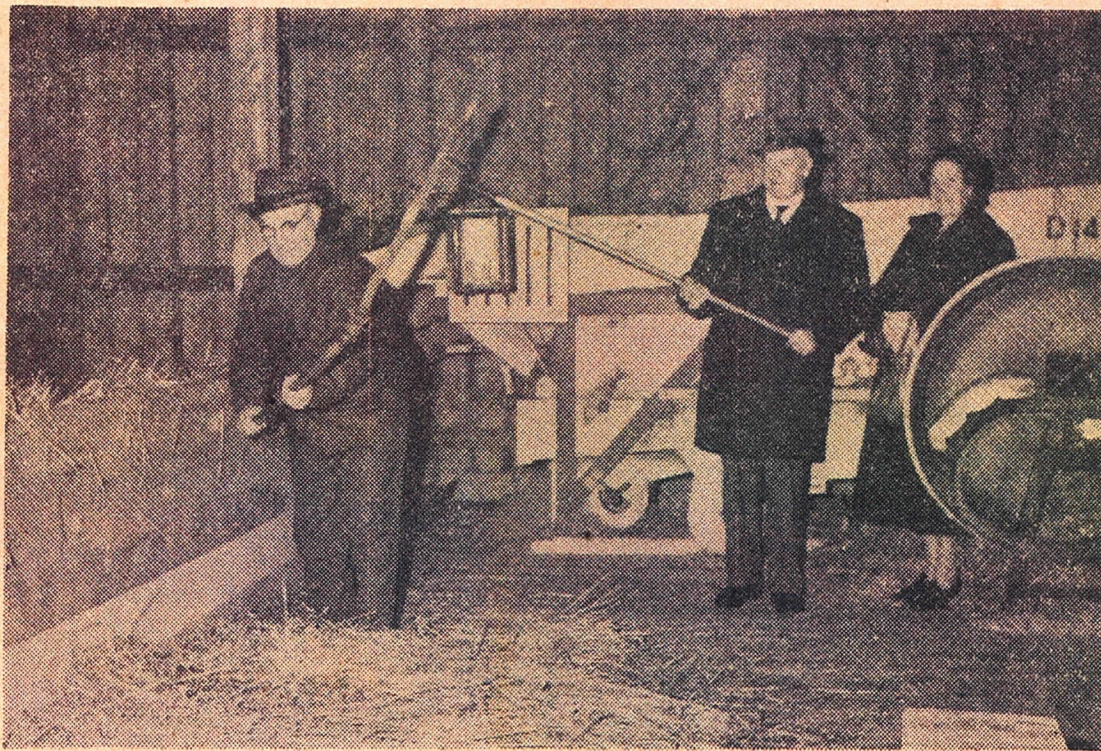
Petri-medaljen: frkn Elsa Hallberg, Vartofta.

Skyttemedalj i guld: Stig Karlsson, Värkumla.

Skyttemedalj i silver: Gustav Oskarsson, Värkumla.

Skyttemärke i silver: Folke Gustavsson, Karleby; Ingemar Bruto, d:o.

Präglatrösk på lek i Vartofta gav bilder till sockenarkivet

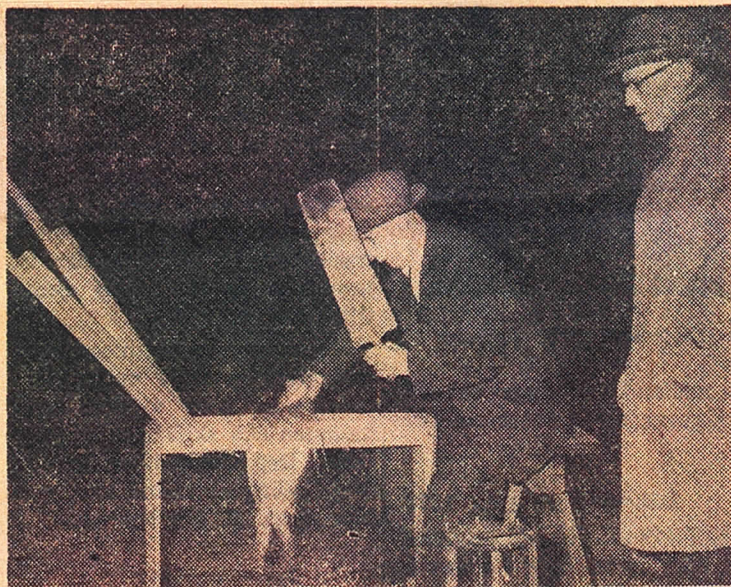

Kyrkvärden Erik Gustafsson, Marieberg, gav en uppvisning i präglatrösk. Karl Bahd medverkade som lyktpojke.

Förjulströsk, slagornas dunk — det var väl en gång i tiden inte så där omåttligt romantiskt att vara med om det. Den mest utpräglad pastorala idyllen var det väl inte: att vara dräng, eller kanske piga, och purras ut till sädeslogen i beckmörka november- och decembermorgnar, till ett ändlöst slit under långa efterhöstveckor.

Trösken var ofta fixerad till förjulen; detta arbete borde vara undanstökat och väl gjort innan julens frid sänkte sig över gården. Då arbetet var hårt och nödvändigt och ofta förbundet med den annalkande julen — sista kärvarna från logen skulle gärna sättas ut som julgävor åt fåglarna under himmelen — så fick det patina i vårt minne. Det hade någonting med den sträva men ändå klingande grundtonen i människans id att göra.

Därför minns vi det gärna, om ock blott genom böcker och berättelser om hur det var en gång. Slagornas dunk — en likom slutet och avbländad, rytmisk bild av människan och hennes arbete. Någon gång får

Karl-Martin Eriksson, Elvagården, hade mjukt handlag med det fina linet.

vi lust att vara med om det igen.

Tröskebud

Alltså svarades det gärna ja när Sigurd Andersson i Åbotorp i Vartofta härom dagen budade vänner och sockengrannar till präglatrösk hemma på hans loge. Där kom körkvärn på Marieberg Erik Gustafsson, Paul Ericson i Kampagården, Karl-Martin Eriksson från Elvagården, Arthur Arnlung i Vartofta samhälle, Karl Bahd och många

andra. Även damerna var med i full omfattning. Se, det var inte så farligt den här gången, man skulle göra mödan lagom. »Drängar» och »pigor» skulle varken behöva frysa eller svettas för mycket på logen. Men man skulle återställa en riktig bild av en månghundraårig senhöstmöda, nyligen försvunnen.

Ja, rätt nyligen. Det såg man när värden Sigurd Andersson och körkvärn på Marieberg fattade präglorna som första par.

De kan det av begynnelsen, har inte läst i bok om präglatrösk. De har fått lära sig slagans rytm i ungdomen. Så nyligen gick präglorna på allvar.

Körkvärn är visserligen 75 år. Men det är ändå ingen tidrymd sedd mot det förgångna. Han må ha lärt sig rytmen för över 60 år sedan. Sigurd är betydligt yngre.

För övrigt behagade den återuppståndna rytmen körkvärn så mycket att han gjorde en rad uppvisningar, double och single, och tog om igen på allmän begäran. Där en långt yngre man, som inte fått rytmen i sig av begynnelsen, skulle ha tappat både andan och präglan precisionströskade körkvärn oberört vidare. Han visade också hur man i gångna tider »kastade» säd för hand så att agnar och slörsäd avskildes från den tunga kärnan. På Sigurd Anderssons loge glittrade »kastan» i ljuset från Karl Badhs handalykta. En lykta att lysa drängarna och pigorna med fanns alltid på logen under gamla tiders hösttrösk.

Linets lyster.

Många andra visade sin färdighet. Karl-Martin Eriksson står väl knappast körkvärn efter i ålder och kunnighet. Han visade med mjukt handlag hur man »bråtar» och skäktar lin. Linet, fullt äkta, glittrade med en ovan lyster i de lena ytorna. Linet är ännu vår dagliga följeslagare; men vi har glömt konsten att själva reda till det. Inte förstås Karl-Martin. Hans förehavanden förevigades av många blixtrande kameror.

»Lilla julafton».

Det var i själva verket vid ett slags hembygdsafton som körkvärn, Sigurd Andersson, Karl-Martin och de andra gjorde sina uppvisningar. En flitig hembygdsgrupp under ledning av rektor Arnlung stod för regin; denna dag hade man valt detta moment.

När kamerorna blixtrat färdigt och man kunde anse sockenarkivets behov säkrat tyckte värdinnan fru Nanny på Åbotorp att det var dags för vilan efter mödan. Hon inbjöd hela församlingen på logen att komma in till kaffeborden.

Ett sånt kalas med brinnande ljus, tårtor och bakverk och julavärme i hela stugan fick väl forna tiders drängar och pigor aldrig vara med om mitt i de mörka tröskeveckorna. Cirkelfolket bänkade sig som till lilla julafton.

↳ forts.

forts. ↙

Trollen, Fävela gård och Frö.

Till cirkelfolkets sed hör att man vid träffarna vill lyssna till någon liten rolig historia eller på annat sätt väsentlig notis från bygdens liv.

Rektor Arnling berättade nu om hur det var att »gå fästemo» i Tiarp så där på 1800-talet. Körkvärn gick längre tillbaka i tiden och berättade huru som folket på Fävela gård var så väl sedda i alla kretsar att trollen på Varkullen en gång i en ond tid räddade dem undan den anryckande juten. Men Fävela, det var just Åbotorp. Det ligger vid foten av Varkullen. Körkvärn hade också en anteckning om hur en bild av Frö ännu på 1800-talet bars omkring i socknen vid ett slags ceremoni.

Hembygdsförening?

Man diskuterade till slut möjligheten att bilda en hembygdsförening i Vartofta. Det skedde sedan rektor Arnling läst upp ett brev med hälsningar från en landsman i förskingringen, Karl-Ake Bergström, nu i Pressebo. Hr Bergström hade samlat mycket material och sökte nu kontakter med hembygden. Kanske kunde en hembygdsförening bildas?

Cirkelfolket beslöt att tänka på den saken, så får man se.

Med tack för det egna goda

Och så kom det ett slutackord vid samvaron på Åbotorp.

Kaffet och tårtan och bakverken, de tindrande ljusen och julens försmak var alltsammans väl ment och unnat. Men så kom i alla fall portmonnäerna fram. Allesammans la en slant i skålen med tack för välfägnaden, också värdfolket.

Det blev en vacker summa till nödlidande människor i länder långt borta, adresserad till Spetälskehjälpen.

— g —

STENBROTTET — släktgård och gammalt KALKBRUK

Västgötskt kalkbrytningslandskap. Det är Gustav Lindgren från Dimbo, anställd hos vägförvaltningen, som blickar ut över det.

Brytning av kalksten har förekommit på Falbygden sedan äldsta tider. Kalkstenen ligger ju också på många ställen nära ytan och är lätt att komma åt. Att bränna kalkstenen är dock en senare uppfinning. Det finns uppgifter om, att falbönderna sålde råsten till skogsbönderna, som brände stenen med ved. På 1860-talet tycks man här på Falbygden ha lärt sig att bränna kalksten med skiffer. Sedan började rökarna från de små kalkbruken att växa upp allt tätare och steg ibland rätt upp mot skyn.

Den var dock inte alltid som rökarna steg upp mot himlen. Vid vissa väderlekstyper låg de som slöja och töcken över marken och i närheten av ugnarna kunde den fräna lukten ibland bli besvärande.

Nu stiger inte rökarna så lätt. Det har blivit en omfattande nedläggning av de mindre kalkbruken och en motsvarande utvidgning av de större.

Märkligt kalkbruk

Bland de kvarvarande kalkbruken är Stenbrottet i Slöta ett av de märkligaste. Det hör ihop med ett jordbruk, som brukats inom samma släkt ända sedan år 1688. Både gården och kalkbruket äges av ett familjebolag, AB J. Janssons Kalkbruk. Chef för bolaget är disp. Erik Jansson. Hans företrädare på den posten var farbrodern, folkskolläraren G. N. Netzler, V. Åsaka, som beklädde disponentsysslan från 1918 till sin död 1935. Jordbruket arrenderas nu av Erik Janssons son, Sture Jansson.

I början av 1600-talet hette gården Bronan. Den låg i Slöta sockens utmarker och gården befann sig, som det står i en gammal handling i »urminnes ödsmål». Enligt de gamla handlingarna framgår det också, att år 1688 ansökte en man från Hångsdala med namnet Anders Andersson att gratis få besitta gården under 10 år, om han odlade upp och bebyggde gården. Det fick han tydligen och sedan det året har Anders Anderssons efterkommande innehaft Stenbrottet, först som brukare under kronan och sedan som ägare. Anders Anderssons sonson, Jan Påvelsson köpte år 1773 gården av kronan. Gården omfattar 34,4 har. Gårdens nuvarande brukare, Sture Jansson, representerar 10:e generationen, räknat från Anders Andersson.

Den som började kalkbruksdriften på Stenbrottet hette Johan Jansson och han tillhörde släktens 7:e generation. Han var född 1829 och blev egen jordbrukare på Stenbrottet omkring år 1850.

Enligt släkttraditionen använde han tidigt bränd kalk som jordförbättringsmedel, men i början hämtade han den från ett kalkbrott vid Leaby. Spår efter kalkbrott finns här än i dag som skiffertippar i triang-

Disponent Erik Jansson

eln mellan Jönköpings- och Slötavägarna strax söder om Leaby.

forts. ↙

forts. ↗

Räkenskaper från 1872

Kalkbränningen vid Stenbrottet började troligen i slutet av 1860-talet. Från 1871 finns en karta med tydligt markerad väg till kalkbruksområdet. Särskilt intressant är att kalkbrukets räkenskaper för 1872 finns kvar. De är utförliga och mycket väl förda. Då var August Jansson förvaltare på kalkbruket. Han var från Vartofta och var ej släkt med ägaren.

Det året brändes 4.241 tunnor kalk, som inbringade 3.543:64 rdr. Utgifterna för driften var: Brännlön 36 öre pr tunna eller 1.510:27 rdr., kör-lön till Vartofta 25 öre pr tunna för den del av produktionen som kördes dit eller 816:92 rdr, diverse utgifter 483:06 rdr. Nettot blev 733:39 rdr., varav förvaltare fick en tredjedel eller

år 1923 har han precisa uppgifter. Det året lastades 321 vagnslaster och från 1923 till dato är antalet 4.973. Numera transporterats största delen av produktionen pr lastbil direkt till köparna.

De mindre kalkbrukens värsta konkurrenter är nu de stora industrier, som arbetar med kalksten och skiffer som råmaterial. Dessa industrier får ofta stora mängder bränd kalk som biprodukt till låg kostnad.

Jordbrukskalk

Vid Stenbrottets kalkbruk har dock årsproduktionen de senaste åren hållit sig relativt väl uppe. Hela tillverkningen säljes som jordbrukskalk. Man har skött kunderna bra. Det finns sådana som regelbundet återkommit i 30 års tid. En del av kalken säljes till lantbrukare på Falbygden, men en stor del av produktionen säljes till

Vävstugan i Vartofta sysselsätter ortsbor

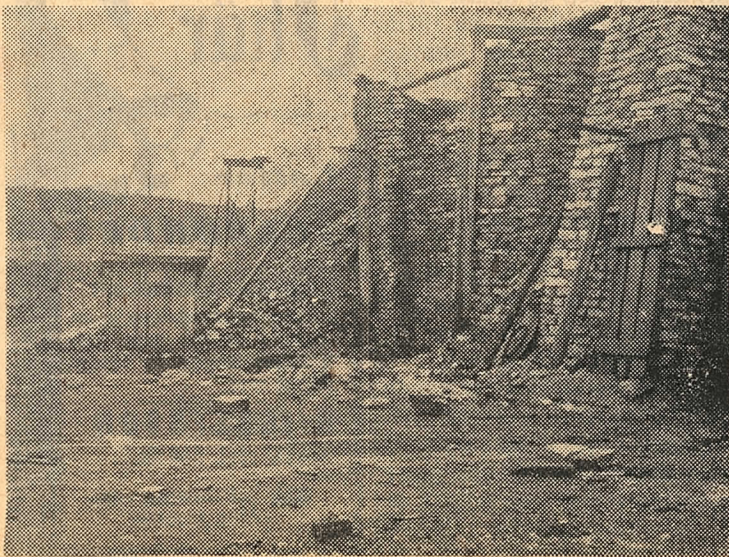
När bandindustrin i Vartofta slutade sin verksamhet där, drog en vävkunnig dam in i lokalerna och etablerade sin vävstuga, i vilken elva Vartoftadamer nu har ett stimulerande och skapande arbete. Fru Alice Andersson, som är ägarinna till Vävstugan, började med sin tillverkning av ryamattor i Vartofta i november förra året. Tidigare har fru Andersson haft sin vävstuga i Slutarp under ett par år fram till 1955, då den flyttades till Luttra och därifrån till Vartofta.

Vävstugans innehavarinna fru Alice Andersson vid en stor hög linneflossa — ett material som används vid mattvävningen.

Anita Andersson, Vartofta, och Gunnel Olsson, Eriksberg, numera Vartofta, samsas gott vid den stora gemensamma vävstolen.

Karakteristisk front: de gamla kalkugnarna.

244:46 rdr. Skjutsarna till Vartofta utfördes av ortens lantbrukare, som därigenom fick en extrainkomst bredvid jordbruket. Dessa räkenskaper ger en utomordentligt god ekonomisk tidsbild från 1870-talets Falbygden.

Kalkbränningen har sedan fortgått på Stenbrottet och arbetsmetoderna har undan för undan moderniserats och mekaniserats. Arbetarantalet har växlat från 5 till över 40 man.

7.000 vagnslaster

Transporterna pr hästskjuts till Vartofta tog slut år 1907, då järnvägen Vartofta—Tidaholm öppnades för trafik. Sedan dess har den kalk, som transporterats på järnväg, lastats på Kälvene station. Disp. Jansson säger, att uppskattningsvis har över 7.000 vagnslaster kalk från Stenbrottet lastats vid Kälvene station. Från

köpare i Småland och södra Västergötland.

Stenbrottets kalkbruk kan ingen resande på vägen Falköping—Jönköping gärna undgå att lägga märke till, där det ligger alldeles vid vägen, så att man t. o. m. kan se ned i schakten och ugnarna. Gården däremot kan man ej se, då den ligger nedanför kalkberget. Den har ett mycket vackert läge med utsikt över Alleberg och över södra delen av Åsledalen bort emot Varkullen. Gården var från början en s. k. »fyrkantsgård» som brann ned 1846. Ett gammalt bryggshus finns dock kvar, och det har, som sig bör på denna gamla gård, mycket stabila kalkstensväggar.

—n g.

↓ forts.

forts. ↗

Produkterna — ryamattor — går till detaljister och nu inför julen råder en febril verksamhet i vävstugan. Det är många som vill förnya sitt hem just till julen med en vacker matta. Men Vävstugan arbetar inte i större utsträckning med privata beställningar. En del kyrkotextilier utför man dock på beställning. De största mattorna man väver mäter 3 m. x 4,5 m. och sedan följer olika storlekar till den minsta som blir 50 cm. x 100 cm.

De elva anställda är f. n. samtliga från Vartofta. Att väva är på sätt och vis en specialkunskap och ryatekniken hör inte till den enklaste vävnadsformen. De flesta har fru Andersson själv utbildat, medan några har haft elementära väv-kunskaper från folkhögskolekurser eller liknande. Någon svårighet med att få personal har inte fru Andersson haft, alla anställda har nämligen ett stort intresse för vävning.

Missionsförsäljning

med trivsamma arrangemang och goda tillfällen att stödja kristen verksamhet anordnas i kväll kl. 18 i Vartofta missionshus. Pastor J. Olsson talar i andaktstunden och leder auktionen. Dessförinnan förekommer bl. a. servering.

8/12
Vartofta -60.

Syförsäljning i Falekvarna.

Falekvarna syförening anordnar på lördag försäljning i Falekvarna skola. Bl. a. medverkar komminister G. Liljeqvist med en andaktsstund.

Platsen för julinköpen

Lämpliga presentartiklar i stort urval. Nilsjohans välkända hushållsartiklar.

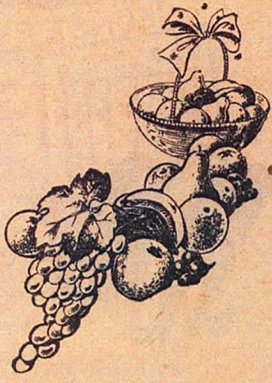
FÖR JULBORDET:

Specerier, Konserver, Frukter, Konfektyrer, Djupfrysta varor.

EN GOD KOPP KAFFE
SMAKAR BRA PÅ JULMATEN —
men det ska vara vår
specialblandning!

Ehns, VARTOFTA

Tel. 300 13

Pristävlingen om gatunamnen i VARTOFTA

I början av november utlyste de av Vartofta samhällsförening och Vartofta vägförening tillsatta kommitterade en pristävling om namn på gator och vägar i samhället. En del förslag har inkommit, men flera förslag önskas. Tävlingsstiden, som skulle ha utgått den 1 dec., har därför framflyttats till den 10 dec. Det är inte nödvändigt att samtidigt inlämna förslag på alla gator och vägar i samhället. Det räcker med några eller bara ett förslag. Nu gäller det således för Vartoftaborna att gnugga geniknölarna och före julbrådskan komma med så många förslag som möjligt. Då blir tävlingen verkligen spännande.

Festlighet på Elvagården.

Slöta SLKF-avdelning hade i måndags anordnat en festlighet för pensionärerna och personalen på Elvagården. Det blev samling i matsalen, där personalen och de pensionärer, som vistas uppe, bjöds på kaffe och hembakade kakor. För sängliggande pensionärer serverades kaffe på rummen.

Kyrkoherde Konrad Bjurek höll efter serveringen en andaktsstund och så sjöng man adventspsalmer. Hr K. M. Eriksson tackade å de inbjudnas vägnar anordnare och värdinnor och på hans förslag upptogs en kollekt till insamlingen för spejtalska barn. Den inbringade 51 kr.

Ny vägsamfällighet i Vartofta 1/2-60.

När Vartofta samhälles vägförening bildades för ett par år sedan kom den inte att omfatta hela samhället. Den samhällsdel, som ligger väster och sydväst om järnvägen, kom inte med i föreningen. Det finns över 20 fastigheter i den delen. Så gott som samtliga ligger vid den väg, som går från vägskalet vid Fridhem på vägen Vartofta-Åsarp och till vägövergången vid stationsområdetets norra del.

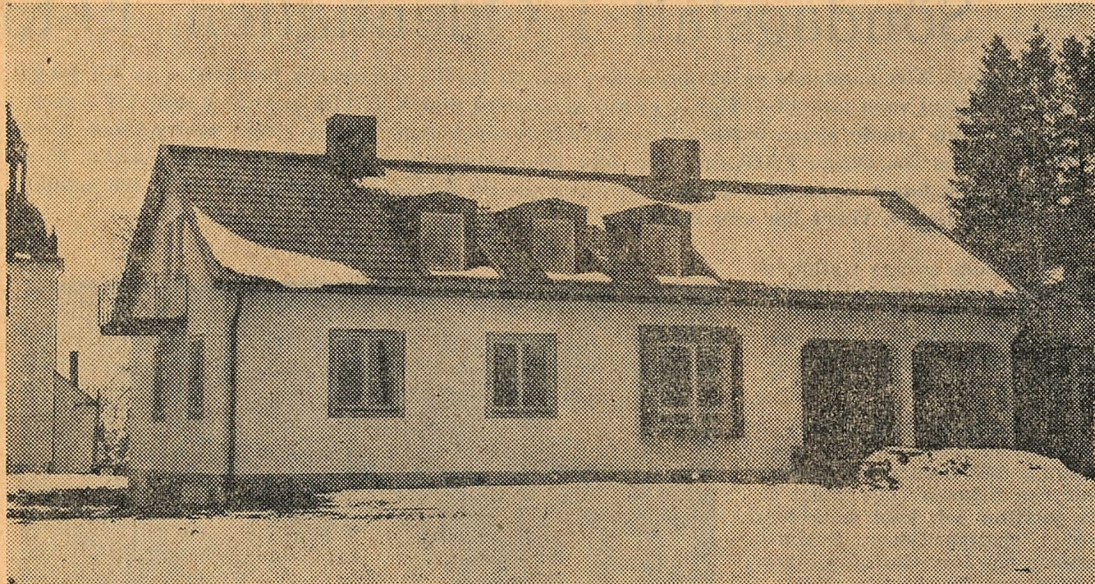
Dessa fastighetsägare har sedan något år planerat att bilda en vägsamfällighet och därför hos distriktslantmätaren i Falköpings distrikt anhållit om utarbetande av plan och kostnadsförslag för de arbeten, som bör utföras i samband med samfällighetens bildande.

Under distriktslantmätare Vesterlunds ledning hölls nyligen i Vartofta missionshus ett sammanträde med de blivande delägarna i samfälligheten. Dessa beslöt nu, att samfälligheten skulle bildas. Åt vägmästare Evert Andersson, Mariestad, som var närvarande vid sammanträdet, uppdrogs att upprätta arbetsplan och kostnadsförslag för vägen ifråga, varefter nytt sammanträde skulle hållas.

Vägen kommer även att fungera som genomgångsväg från samhällets huvuddel till Åsarpsvägen. Statsbidrag kan påräknas såväl till arbetet på iordningsställandet av vägen som till de blivande underhållskostnaderna.

Kyrkoherdebostaden i Slöta avsynad

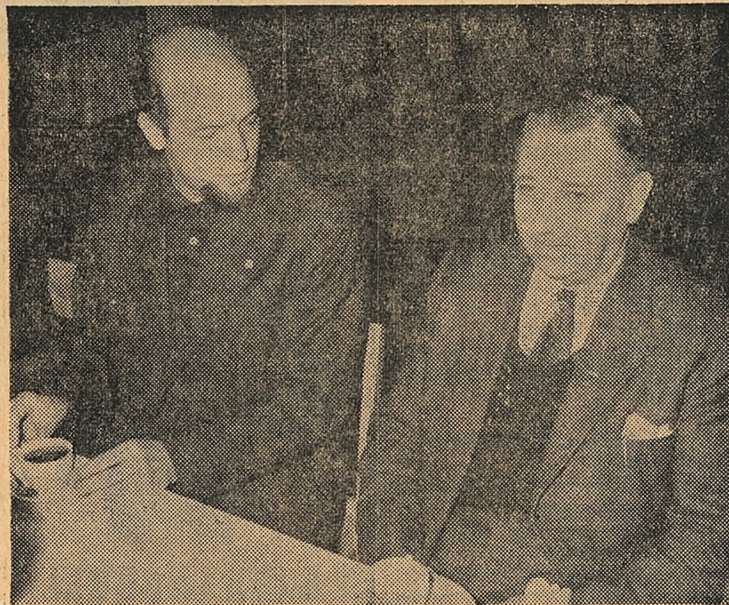

Slöta nya prästgård, med kyrkans torn som en dekoration i fonden.

Slöta prästgårdsbyggnad, som står färdig för inflyttning lagom till julen, avsynades i lörlags. Det är en byggnad med ren och vacker stil och med alla moderna inredningar och utrustningar. Ritningarna har utförts av arkitekt Stig Morud, Falköping, och huvudentreprenör har varit byggmästare Ragnar Sköld, Vartofta. Entreprenör för värme vatten och sanitet har varit Åblads Rörläggeri, Kättilstorp, och för den elektriska anläggningen montör Einar Lidberg, Vartofta.

20/2 - 60 .

Byggnaden innehåller åtta rum, kök och hall. Byggnadskommittén består av hr Sven Svensson, Karlsborg, Karleby, ordf., samt hrr Erik Johansson, Mellomkvarn, Slöta, och Axel Gustavsson, Källeberg, Mularp. Efter avsyningen hade ordnats med kaffe i församlingssalen, vartill inbjudits boställsnämnden, entreprenörerna, kontrollanterna samt pastoratskyrkorådet och kyrkoherde Bjurek med familj.

Byggnadens arkitekt, Stig Morud, Falköping, och byggnadskommitténs ordförande lantbr. Sven Svensson, Karleby, vid samkvämet i Slötasalen efter syneförrättningen.

nu prästgårdsbyggnaden stod inflyttningsfärdig, gratulerade ordf. kyrkoherde Konrad Bjurek med familj till att få flytta in i det trevliga byggnadskomplexet samt tillönskade familjen god trivsel, lycka och välgång i den nya kyrkoherdebostaden.

Arkitekt Morud tackade byggnadskommittén och pastoratskyrkorådet för visat förtroende samt för förplägnaden denna dag. Boställsnämndens ordf. hr Gerhard Andler var glad över tillkomsten

den nya bostadens tillkomst. Det är inte så ofta det förekommer nybyggnad av prästgårdsbostäder, framhöll han, och påvisade även vikten av att kunna bibehålla de gamla byggnaderna då de är i ett sådant skick att detta är görligt.

Kyrkoherde Bjurek betygade sin glädje över att få en god bostad. Komminister Nils Borg, Åsle, framförde pastoratskyrkorådets tack till byggnadskommitténs ordf. för det myckna arbete han haft att utföra i detta uppdrag.

Järnvägen 'grundlade' Vartofta samhälle

Ombyggt stationshus, livligt byggande, många industrier i expanderande tätort

Vartofta samhälle har, liksom många andra svenska samhällen, järnvägen att tacka för sin tillkomst. Då linjen Falköping—Jönköping på södra stambanan öppnades för trafik 1862—63 så bör samhället snart vara 100 år gammalt. Särskilt under 1870-talet och tiden därefter var affärlivet här blomstrande, vilket Falköpings Tidnings annonsidor på den tiden vittnar om.

Stationshuset i Vartofta är troligen lika gammalt som järnvägen men ändrat och ombyggt flera gånger. Kanske skedde den första förändringen 1874, då Ulricehamns—Vartofta järnväg öppnades för trafik. Vid järnvägarna höll man vid den tiden och långt därefter strängt på klasskillnaden, och därför fanns det även i Vartofta både 2:a och 3:e klass väntsal och dessutom ett damrum.

I samband med att Tidaholms—Vartofta järnväg öppnades för trafik i slutet av år 1906 utvidgades spårsystemet vid stationen. Då rullades stationshuset till den plats, där det nu står samt byggdes även om. Enligt vår tids fordringar har det dock nu länge varit omodernt och inte heller någon prydnad för vare sig SJ eller samhället. En ombyggnad har också länge varit planerad och väntad.

Modernisering

I år har denna ombyggnad och modernisering skett, och den har utförts av byggmästare Ragnar Sköld, Vartofta. Huset har nu försetts med alla moderna bekvämligheter och fått ljusa och bekväma lokaler både för personal och resande allmänhet. Med denna ombyggnad har en för alla resande och även för samhällsborna väl synlig skönhetsfläck kommit bort ur samhällsbilden.

Livlig byggnadsverksamhet

Årets byggnadsverksamhet i Vartofta, som började med sta-

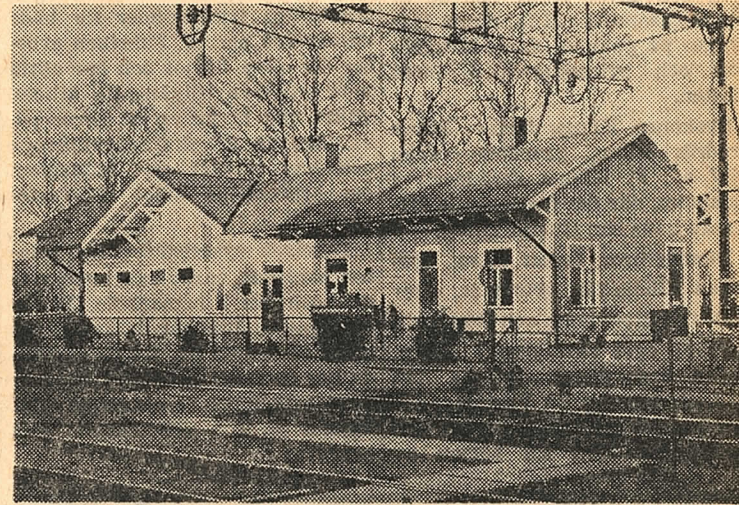
tionshusets moderniseringar, har sedan blivit allt livligare. Flera av företagen har, på grund av en glädjande expansion, måst bygga till och utvidga sina lokaler. Uppförandet av privata bostadshus och egna hem har också tagit fart och f.n. pågår eller förberedes åtta sådana byggen i norra delen av samhället i närheten av Centralskolan och Elvågården. Dessutom planeras i denna del även andra byggen, bl. a. av en affärslokal. För att tillfredsställa den ökade efterfrågan på tomter kommer kommunen att utvidga VA-nätet till ett nytt bostadsområde väster om Centralskolan. Därigenom blir ytterligare ett 20-tal väl belägna bostadstomter tillgängliga.

Flera livaktiga industrier

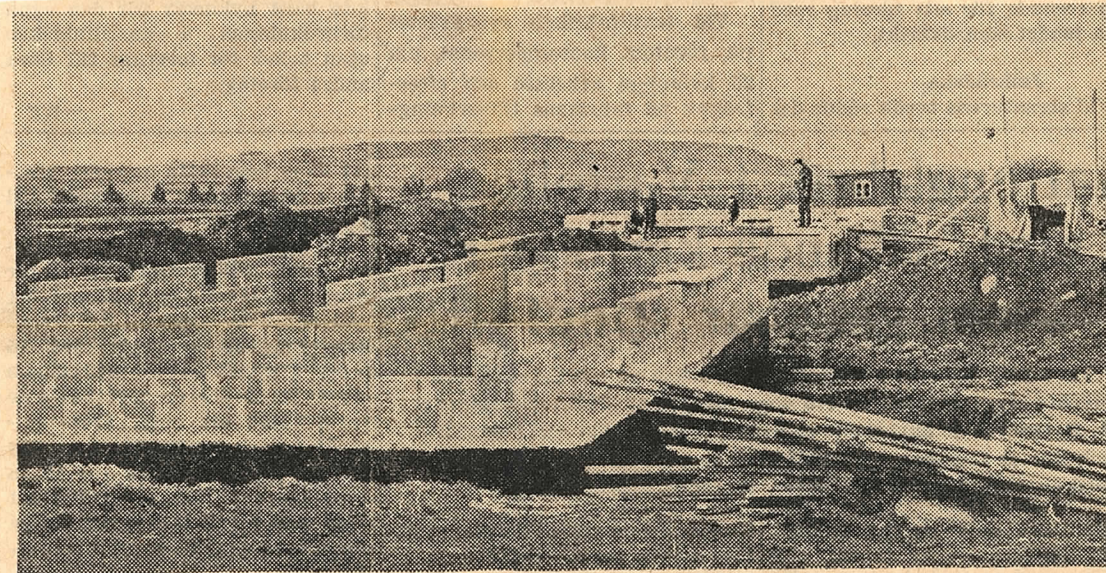
Ett flertal industriföretag finns i samhället. Det är inga storföretag, men de växer och är fast förankrade på platsen. Att både företagen och de anställda trivs har omvittnats från flera håll. Förutom de företag, som skildras i efterföljande artiklar, har samhället flera mindre verkstäder och serviceanläggningar, t. ex. el. kvarnrörelse, snickeri- och smides- och svetsverkstad samt bilverkstad, de båda senare har också under året utvidgat lokalerna. MC:s mejeri på platsen ger också många arbetstillfällen.

Vartofta var under senare hälften av 1800-talet en ort med stor spannmålshandel. Ännu finns det både föreningsägt och enskilt fö-

retag i den branschen. Inför julhandeln står säkert också affärsinnehavarna i samhället väl rustade att tillfredsställa köpbehoven. — ng.

Stationshuset i Vartofta har snyggats upp utvändigt och byggts om helt invändigt.

Vartofta växer. Här har grunden lagts till två nya villor. Nybyggarna får en grann utsikt. Alleberg i fonden.

FALKÖPINGS TIDNING. Torsdagen den 30 november 1961

Julmarknad i

Vartofta

Kartongfabrik i Vartofta med "säljande kartonger" som gångbar specialité

En annan industri i Vartofta, som också på sin tid startades i mycket blygsam skala av två unga män, är Ce-Ji Kartongindustri A.-B. Det var de nuvarande cheferna, fabriköerna Ake Johansson och Ingvar Carlsson, som 1948 började i ett f.d. bussgarage samt med en kartongpress och endast den egna arbetskraften.

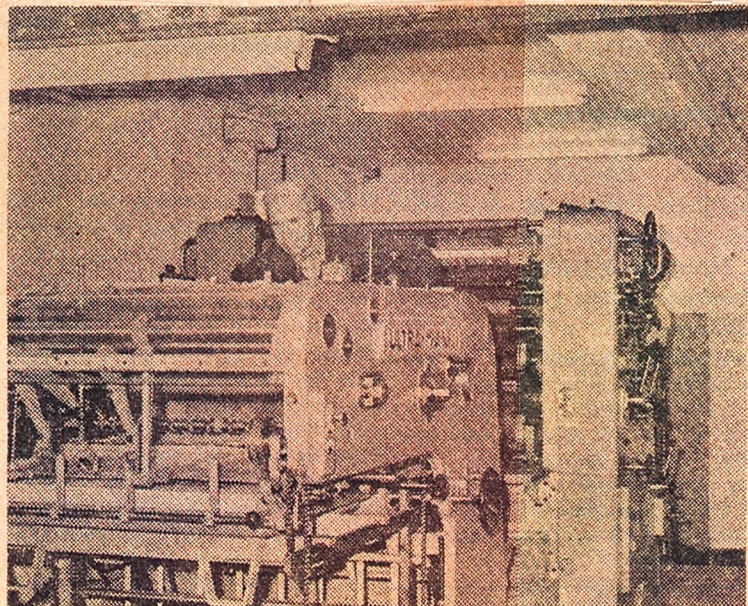
Men det gick snabbt framåt. 1950 byggdes en ny fabrik, och den har sedan utvidgats undan för undan. Under de senare åren har företaget gjort stora investeringar i maskiner och tekniska hjälpmedel. Sålunda har fabriken sedan några år en offsett-tryckpress och i början av detta år inköptes en modern, kombinerad boktrycks- och stansautomat, varför allt tryck nu utföres på platsen. Dessutom finns nu också maskiner för limning och för övrigt en mångsidig och tidsenlig maskinpark.

I fabriken finns nu 20 anställda. Dessutom utföres för fabriken räkning en del hemarbete, mest av fruar i samhället. Även vid

fångvårdsanstalten i Tidaholm utförs arbete för Ce-Ji-fabriken.

Fabriken tillverkar kartonger för så gott som alla branscher, där kartonger användas vid distributionen. På grund av den moderna maskinparken och skickliga medarbetare har man kunnat specialisera sig på s.k. »säljande kartonger» med diofanfönster och med tilltalande utförande i tryck och färg, dekorationer och illustrationer, just de förpackningar, vartill man mer och mer övergår inom affärslivet.

Och vart går nu Ce-Jis produktion? Jo, praktiskt taget till hela landet från övre Norrland till Skåne, ty man har affärskontak-

En kartongfabrik är samtidigt ett tryckeri — kartongerna måste ju dekorerars. Här är en av Ce-Ji:s moderna tryckpressar.

ter inom hela detta område. Dessutom förekommer viss export till grannländerna.

De båda framgångsrika cheferna hyser också tillförsikt inför framtiden och är belättna med det gångna året under vilket fabriken omsättning stigit med 15 proc. Förpackningsförbrukningen stiger ju år för år. Det har inte varit svårt att sälja årets tillverkning och avsättningen är alltför mycket god, trots den hårda konkurrensen. Men det gäller att följa med sin tid inte minst ifråga om tillverkningens kvalitet och utförande.

Vartoftasekr.:

Central idrottsplats och ett fotbollslag

Trion Lars Nyström, Göte Karlsson och Henry Karlsson tog en sommar dag 1944 initiativet till bildandet av Vartofta SK. Tidigare hade det bedrivits idrott i samhället, men klubben, som bl. a. hade fotboll på programmet, hade annat namn.

Gunnar Johansson.

Under åren har fotbollslaget, som spelar i div. VII, hunnit utkämpa många heta duster med lagen runt omkring. Grabbarna i föreningen har visat stort intresse för föreningens fotboll — icke minst de yngsta, som 1961 bl. a. sparkade hem sin serie.

För närvarande finns det många krafter, som arbetar för fotbollen och ungdomen. Även från spinnsidan finns intresse, vilket bevisas av att föreningen har egen damsektion. Av 80-talet medlemmar är flera kvinnliga.

I Centralskolans gymnastiksal bedriver föreningen för närvarande bordtennis. Att intresset för racketsporten är det bästa tänkbara, förstår man då 20—30 man samlas varje träningskväll. Idrottsplatsen hyr föreningen av kommunen för ett mindre belopp. I anslutning till idrottsplatsen ligger samhällets f. d. badhus, som föreningen inköpt och nu utnyttjar som omklädningsrum.

I föreningens styrelse sitter Gösta Lundberg ordf., Henry Karlsson kassör och Gunnar Johansson sekr.

I vinter får de skridskointresserade invånarna i Vartofta tillfälle till isträning, då föreningens ordf. tagit initiativet till en förbättring av mossen vid Elvagar den. God hjälp har hr Lundberg

VSK:s sekr. Gunnar Johansson, som också är fotbollsdomare, vill se bättre fotboll de kommande åren och är inne på linjen sammanslagning. Med andra ord: Ett lag i storkommunen. Gunnar J. föreslår alltså att Kättilstorp och Vartofta går samman till en klubb och föreslår vidare en central idrottsplats för hela storkommunen, vilket skulle innebära att Karleby GIF också fick utrymme för sin friidrott.

Tanken är god eller vad säger de styrande i storkommunen?

Kartongindustri AB

VARTOFTA — Tel. 300 25 - 302 25

Tillverkar säljande emballage för alla branscher. Teckningar och förslag utarbetas. Eget offsettryckeri.

BYGGNADSFIRMA

Ragnar Sköld AB

Vartofta. Tel. 300 88.

UTFÖR SAVÄL NYBYGGNADER
SOM REPARATIONER.

Sysalen i Vartofta Textilindustri. Ett hav av vackra kläder.

Från vävstol till syateljé Två samverkande industrier

Från vävstolen i det ena företaget till syateljén i det andra går materialet, när det gäller två intimt samarbetande Vartoftaföretag, som ligger i den centrala delen av samhället, på var sin sida om genomfartsvägen eller Storgatan, som den hädanefter kommer att kallas.

De två företagen är Vartofta Textilindustri och Vartofta väveri. Textilindustrin är äldst och den startades år 1947 av fabriker Olof Holmberg och hans fru Gunvor. Fru Holmberg har sedan hela tiden varit chef för textilfabriken, men hon är också modetecknerska och resande för sitt företag med hela landet som distrikt.

Julbrådska

Vid signaturens besök rädde det stor brådska inför julsäsongen, ty det som tillverkas här är av hög kvalitet och säkert välkommet som julklappar. Tillverkningen består av damunderkläder, morgonrockar och barnunderkläder, allt i nylon.

— Under senaste tiden har särskilt efterfrågan på barnunderkläder stigit, säger fru Holmberg och visar upp en bukett barnunderkläder i läckra färger och garneringar med blommor och fjärilar. Väven är från det egna väveriet men spetsar och garneringar till största delen från Schweiz och Frankrike.

Vid textilfabriken sysselsättes nu, förutom kontorspersonal, c:a 25 kvinnliga arbetare och efterfrågan på fabriken tillverkning-

ar är stor. Det har gått bra att få arbetskraft men för att, särskilt under högsäsong, lättare kunna bereda även mödrar med mindre barn tillfälle till arbete, vore det önskvärt, säger fru Holmberg, att få till stånd något slag av barn-daghem i samhället.

Väveriet utökar sina lokaler

Det på andra sidan gatan liggande väveriet grundades av fabriker Holmberg 1953, sedan han förut varit verksam i ett annat företag, och vid väveriet är han alltså chef. Här pågår just nu en tillbyggnad, som utökar lokalerna med 150 kvm. Denna utbyggnad var nödvändig för att kunna utöka produktionen och tillfredsställa efterfrågan, som varit och är mycket jämn och god.

I väveriet kommer efter tillbyggnaden att finnas ett total Kettenstolar, varav en nyinköpt och av allra modernaste slag. Den kommer att arbeta med 1.000 slag i minuten. I väveriet tillverkas inte bara nylonväv för den egna förbrukningen i textilfabriken utan också för leverans till flera andra företag.

— n g

Från skrädderi till konfektion i äldsta företaget i Vartofta

Att en skrädderifirma förändras till ett konfektionsföretag är i vår tid nog en rätt naturlig utveckling.

Den utvecklingen har Vartofta samhälles äldsta företag, Klings syfabrik, genomgått. Det äges av företagets chef, fabriker Gillis Kling och hans tre systrar, Inga, Lilly och Eivor Kling och de är alla verksamma vid fabriken. Den bygger på gammal skräddartradition och yrkeskunnighet inom släkten.

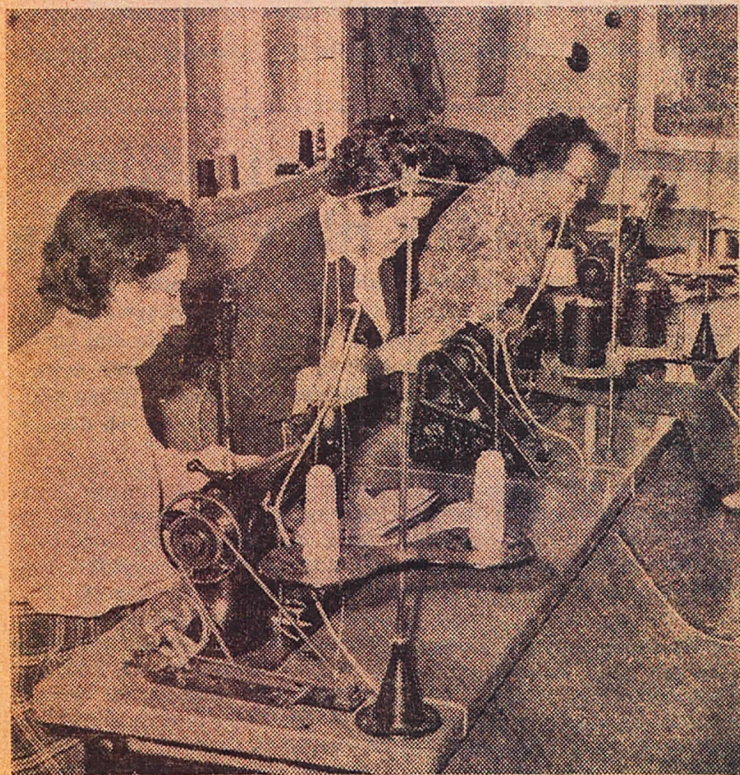
Syskonen Klings farfar, Johan Fredrik Kling, grundade redan 1887 »J. F. Klings skrädderi» i Tidaholm, där det fortfarande drivs av hans son Gustaf Kling.

Dennes bror, Oskar Kling, syskonen Klings far, grundade, efter praktik i Stockholm och Göteborg, år 1907 eget skrädderi i Åsarp. Redan året därpå flyttade han med sitt företag till Vartofta, där han bedrev ett mycket känt och anlitat skrädderi till början av

1930-talet. Där har alla syskonen arbetat och fått sin utbildning.

Då skrädderiet nedlades grundade familjen Kling konfektionsföretaget, som först liksom skrädderiet arbetade i bostaden och sedan några år var förlagt till Vartofta gamla småskola till år 1945, då de nuvarande fabrikslokalerna byggdes. I dessa lokaler bedrivs nu lönsömnad av huvudsakligen sport- och fritidskläder för både damer och herrar. Fabriken arbetar för olika firmor och har alltid haft en jämn tillgång på arbete, vilket nog bland annat beror på, att ägarna är skräddarutbildade och har mycket god kännedom om branschens olika arbetsmoment.

Rörelsen sysselsätter f.n. femton personer, varav tolv i verkstaden och tre i hemarbete. Under det senaste året har de anställdas antal ökat med tre. Av de anställda har de flesta arbetat många år i syfabriken och företaget har lätt kunnat få den arbetskraft, som behövs.

Klings syfabrik, Vartoftas äldsta företag, sysslar mest med herrkonfektion.

De elva socknarnas Vartofta lågskattekommun på marsch

Vartofta — en lågskattekommun på god marsch. Detta är intrycket när man tittar i fullmäktigeordförandens anteckningar från ett snart fullbordat storkommundecennium. Skattesatsen var i första staten 6 kr. Nu är den (alltjämt inte mer än) 6:75 kr. Första staten balanserade på 635.000 kr. Nu är balanssumman 1.754.000 kr.

Detta låter förstå att man i Vartofta storkommun inte bara sparar på skatten. Man har gett sig utrymme för investeringar. Lågskattekommunens möjligheter härtill framgår av ytterligare ett par siffror. Underlaget var vid den första statens uppgörande 49.300 skattekröner. Nu är det 137.000 skattekröner.

Upprustad tätort

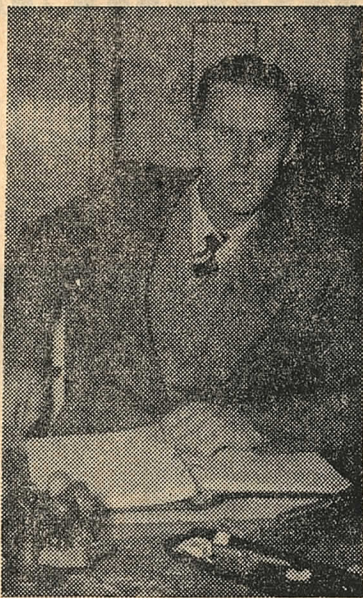
Det mest synliga momentet i den storkommunala upprustningen är Vartofta samhälle. Platsen gjorde för tio år sedan ett icke alldeles värdigt intryck, en by i en liten socken som råkat få några fler hus än en vanlig by. Man plöjde sig besvärligen fram genom de obelagda gatorna, om man rådde komma förbi som vägfärdande. Detta kan sägas så här efteråt. Nu är anblicken en annan. Det växande samhället är rent och sovert, själva naturen har kommit till sin rätt. Man ser att här är intensiv Falbygd, fager bygd. Den lilla skräpiga stationsorten är förvandlad.

Va. och markinvesteringar

För att genomföra detta har kommunen forcerat samma investerings- och arbetsproblem som många andra storkommuner under tioårsperioden. Man tycker att den ändå ganska utpräglade glesbygdskommunen Vartofta är ett gott exempel på den inträdda intensifieringen av det kommunala arbetet. Kommunen har samhällsplanerat samt köpt och exploaterat mark för bebyggelse. Vatten- och avloppsinvesteringarna i de båda tätorterna, Vartofta och Kättilstorp, har hittills uppgått till ca en miljon. Va-anläggningarna var här som på många orter ett slags »slutsteg» i upprustningen innan man kunde ge samhällena den synliga make up — hyfsade gator etc. — som gärna appellerar till trivseln och den fortsatta önskan att bygga och bo i orten.

Bostadsfrågan

Va-utbyggnaden fortsätter i Vartofta samhälle, där kommunen f.n. sitter med c:a 20 tunnland mark på hand i anslutning till det nya bostadsområdet i samhället. Närmast skall ett 25-tal tomter exploateras, lika med c:a två tunnland av området. Tidigare i

Kommunalförande
Olle Ferm.

år har i detta samhälle sålts åtta bostadstomter, i Kättilstorp nio. I det senare samhället har kommunen i år förvärvat 5—6 tunnland mark för bostads- och industriändamål. Tomtindelning pågår. I Vartofta är f.n. fyra egnahemsbyggare i gång med arbetet, ytterligare fyra-fem kommer i vinter. I Kättilstorp är bara en bostadsvilla under uppförande, men fem bostadsvillor väntar på uppförande under vintern.

Kommunen har tomtmark till salu även i Åsle. Några konkreta byggplaner finns f.n. inte på denna ort.

Det kan i samband härmed antecknas att Vartofta är bostadsort för en kanske inte så stor men ökande grupp av villabyggare eller hyresgäster som har arbete på annan ort (Falköping, Blidsberg etc.). Det har sålunda rätt en viss efterfrågan på bostäder i kommunen. I Kättilstorp är bostadsbehovet tydligt, säger fullmäktiges ordf. Hr Olle Ferm i Brogården. Man har här haft planer på ett hyreshus. De yllar för ögonblicket. Hr Ferm framhåller att planerna inte är skrinlagda.

I småindustriorten Kättilstorp råder för övrigt »omvända» förhållanden i fråga om folks boende. En grupp om kanske ett dusin personer med arbete i Kättilstorp bor i annan kommun. Förhållandet har mötts med åtgärder från småindustriens egen sida. Ovannämnda fem till vintern planerade villor uppförs av firma Gyllensvaans Möbler för personals behov.

Beslutens krönika

Första sammanträdet med Vartofta storkommuns befullmäktige ombud hölls i början av februari 1951. I slutet av samma månad

hölls ytterligare ett sammanträde, det gällde även nu formfrågor och personval. I december 1951 fastställdes den första budgeten.

Till det första stora beslutet samlades fullmäktige i december 1952. Då beslöts att de elva socknarna skulle uppföra ett gemensamt pensionärshem i Vartofta samhälle, Elvagården. Vid samma tid utreddes frågan om samlingslokaler i bygderna, och man träffade ett principbeslut att kommunalt bidrag till ett belopp av 40 kr. pr person inom resp. lokalbyggnadsområde skulle utgå. Det finns nu samlingslokaler i alla socknarna, vanligen de gamla skolbyggnaderna i moderniserat skick. I Kättilstorp (Yllestad) har uppförts en bygdegård med scen.

Det nya Vartofta samhälle präglas i hög grad av centralskolans långsträckt fasad på krönet. Beslutet om skolan kom 1955, efter många förberedelser. Vid samma tid beslöts om skolmåltider inom hela kommunen.

Samstämmigt

Med centralskolan fick Vartofta samhälle också samlingslokaler. Skolan planerades från början som stomme i en vidare utbyggnad, nämligen för högstadiet.

Hr Ferm för i hög grad sina landsmäns» talan när han säger: Vi är i Vartofta samstämmigt mot en nyindelning av kommunerna. Skolfrågan skulle vi önska ösa i samverkan med angränsande skoldistrikt.

Vidare säger hr Ferm: Vi tror att Vartofta har fortsatta sunda möjligheter som lågskattekommun.

Skiftande land

Vartofta är ett långsträckt rike, 40 kilometer på längden, på smalaste stället bara 6—7 kilometer. Kommunen har delvis rätt goda genomfartsvägar. Till de många enskilda väglederna i de gamla socknarna utgår ett avsevärt kommunalt stöd.

Geografiskt är Vartofta ytterst skiftande. Kommunen råkar ligga tvärs över en starkt markerad naturgräns. I norr utpräglad Falbygd, jordbruksland, i söder sydsvenska höglandets nordslutning. »Här är Karelen», säger hr Ferm, som själv bor i »Karelen», på Brogården i Asaka socken. Jordbruket är av mycket olika struktur i de båda »landsdelarna».

Sjunkande befolkningstal

Folkmängden har sedan storkommunens bildande 1952 sjunkit från 3.800 till 3.500, enligt en demografisk tabell som uppställts av hr Ferm. Han har lett fullmäktigearbetet från starten och känner bygderna väl. Den sjunkande befolkningsskurvan har givetvis

ingenting med områdets storkommunstatus att göra. Man skulle snarare kunna tippa att storkommunens tillkomst något rästat ut kurvan. Området är jordbruksbygd och indraget i den allmänna nedgång i befolkningstalet som kännetecknat svensk landsbygd åtminstone sedan 90-talet.

»Världens största»

Kommunen är i stort sett jordbruksbygd—glesbygd. Ändå har den »världens största industri» i sitt slag, alltså Ytongfabriken. Något utpräglat bebyggelseområde har inte uppstått kring denna industri. »Första generationen» personal har föredragit att stanna på tidigare boplatser, sedan de börjat arbeta vid fabriken. Många bor i Falköping.

Naturligtvis var den stora fabriken ändå ett välkommet tillskott i kommunens näringsliv. Den är emellertid inte, som man lätt skulle kunna tro, en dominerande faktor i skatteunderlaget, om också den största skattedragaren i kommunen. Av nuvarande 137.000 skattekröner bidrar fabriken med 8.000. Av dessa har 5.000 tillkommit först nyligen, efter ett nytt arrangemang från Ytongbolagens sida. Småindustri finns i Vartofta samhälle och vidare Kättilstorp och skogssocknarna i söder.

ÖSTERLUNDS

50 +
Special

Tillverkare

SLÖTA

Mejeri AB

Tel. 300 35.

Mattor från Vartofta exporteras till Paris

Då Vävstugan för två år sedan kom till Vartofta, var de lokaler, som den flyttade till — f.d. bandfabriken — inte så lite för stora för företaget. Då sysselsattes 7—8 damer i själva lokalerna samt 5—6, som arbetade i hemmen. Nu sysselsättes c:a 25 personer, varav 14 i själva vävstugan och ett 10-tal i hemarbetet.

Det finns därför numera inget överflöd på ledigt utrymme, och man kan förstå att chefen, fru Alice Andersson, är belä-

ten med utvecklingen under de två åren. Den f.d. bandfabriken har blivit en konsthantverkets högborg i Vartoftabygden.

Det är nämligen ryamattor i linnevävning som tillverkas, och den

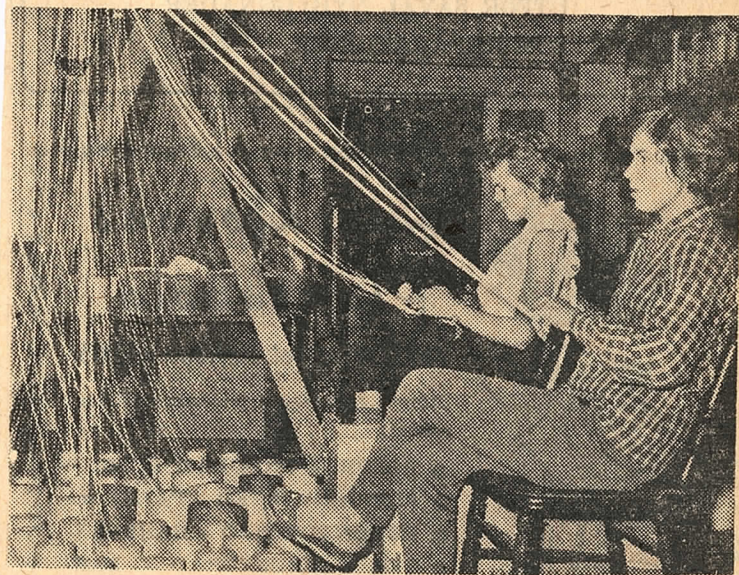
vanligaste färgen är vitt och naturell. Förut sysslade man också med vävning av mattor i röllakan för kyrkor och andra lokaler, men efterfrågan på ryamattor är nu så stor, att man bara kan syssla med ryavävning.

Produktionen går först och främst ut över hela Sverige, främst till Stockholm och därefter till Skåne och Norrland, och den säljes nu endast till detaljhandeln. Men därjämte har under senaste året en rätt omfattande export ägt rum främst till Danmark, Norge och England. Och i dagarna har en första order expedierats till Paris.

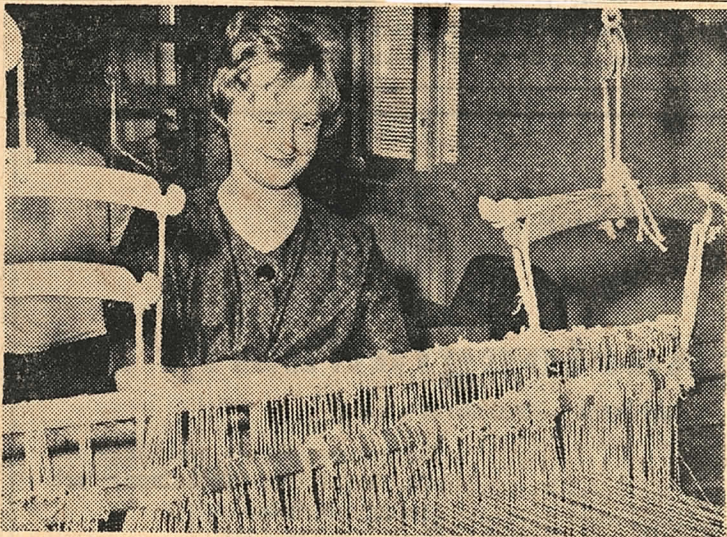
Företaget har ingen kännning av

minskning i ordergången. Tvärtom, den bara ökar och ökar. Fru Andersson säger sig också vara mycket nöjd med Vävstugans centrala läge i ett samhälle av denna storlek och med så snabba post- och järnvägsförbindelser. Ty det är inte så ovanligt, att köpare vill ha fram sina order på dagen.

Hittills har det också gått bra att få erforderlig arbetskraft, dels från bygden och övriga Falbygden, men på senaste tiden även från andra landskap t.ex. från Dalarna. Det är således helt naturligt att Vävstugans innehavare ser ljusst på sitt företags framtid.

Första momentet i tillverkningen av de granna ryamattorna är att »nocka» mattvarpen.

En liten väverska i full aktion vid sin vävstol av klassisk modell.

Svejo mattindustri säljer bönmattor till Västafrika

För fem år sedan startade två mycket unga män, Lennart Svensson och Rune Johansson Svejo mattindustri. De satte själva istånd en gammal, som det tycktes, oduglig vävmaskin och började väva plastmattor. Genom okuvlig energi och osparda egna insatser, de arbetade ensamma till hösten 1957, har de undan för undan ökat sin omsättning och vidgat sin kundkrets, och deras tillverkningar säljas nu över hela landet.

I år har de utökat sina fabrikslokaler väsentligt genom tillbyggnad och de har nu nio anställda, varav fyra sysslar med hemarbete, huvudsakligen knytning av fransar.

Under första halvåret levererade de ett rätt stort parti s.k. »bönmattor» till franska Västafrika. Dessa vävdes i tre skarpa färger, gult, rött och grönt och var tunna och lätta för att kunna bäras under dagens arbete.

Året har varit framgångsrikt tycker de båda unga fabrikerarna och årets omsättning har ökat med 30 proc. De har också kunnat få den arbetskraft, som varit behövlig. Före tillbyggnaden av lokalerna fick man arbeta i skift för att kunna fullgöra leveranserna, men nu slipper man detta och har god plats för de åtta vävmaskinerna, varav den senaste inköptes i maj i år.

Och så frågar vi, vad de tror om framtiden, särskilt när det

gäller de mindre företagen. Trots den hårda konkurrensen tror de båda kompanjonerna, att även företag av den storleksklass som deras eget har en framtid. F.n. märks ingen avmattning i avsättningen. Men det gäller att hålla nere omkostnaderna och i det avseendet kan kanske de mindre företagen tävla med de större, åtminstone så länge de mindre företagen själva, som i detta fallet, kan lägga ned ett hårt personligt arbete.

Vartofta kommun

Inom Vartofta kommun finns välbelägna bostadstomter att köpa i Vartofta, Kättilstorp, Uddagården och Åsle.

Industritomter vid järnväg finns i Vartofta och Kättilstorp.

I Vartofta finns också lokaler lämpliga för småindustri och verkstadsrörelse.

UPPLYSNINGAR lämnas av:

VARTOFTA FASTIGHETSNÄMND

tel. 0515/35007

VARTOFTA INDUSTRINÄMND

tel. 0515/302 12.

Vartofta El. kvarn

VARTOFTA — Tel. 300 10

KVARNEN TILL DIN TJÄNST

- Försäljning av mjöl och födervaror av
- alla slag. Utför malning, rensning, pano-
- genbetning och klövernötning.

Vartofta Bilverkstad

BIL och TRAKTORREPARATIONER.

Reservdelar och tillbehör.

Väl utfört arbete till humana priser.

ADOLFSSON & LAGERGREN

VARTOFTA — Tel. 301 24.

Vartofta Svets- o. Smidesverkstad

Tel. 301 96, bost. 301 97.

UTFÖR ALLA SLAG AV
SVETSNING, REPARATIONER o. BYGGNADSSMIDEN

A.-B. Falbygdens Lantmannaaffär

VARTOFTA Tel. 300 06

FORSÄLJER:

Spannmål — Gödningsämnen — Fodermedel,
Frö och Utsäden.

TILLVERKAR:

Såväl komplett svinfoder som koncentrat.

ARNOLD KARLSSONS RÖRLEDNINGSFIRMA

VARTOFTA. — Tel. 300 26

- Utför värme-, vatten- och
- sanitära anläggningar samt
- Oljeeldningsinstallationer.
- Väl utfört arbete till humana priser.

YNGVE JOHANSSONS LASTBILSÅKERI

Vartofta. — Tel. 300 59.

DJUR och GODSTRANSPORTER.
FÖRSÄLJER MURSAND.

Platsen för julinköpen

Lämpliga presentartiklar
i stort urval. Nilsjohans
välkända hushålls-
artiklar.

★

FÖR JULBORDET:

Specerier, Konserver,
Frukt, Konfektyrer,
Djupfrysta varor.
Fullständig char-
kuteriavdelning.

EN GOD KOPP KAFFE
SMAKAR BRA PÅ JULMATEN
— men det ska vara vår
specialblandning!

EHNS - Vartofta

Tel. 300 13.

Hrr Lantbrukare

Vänd Eder med fullt förtroende
till oss när det gäller inköp av:

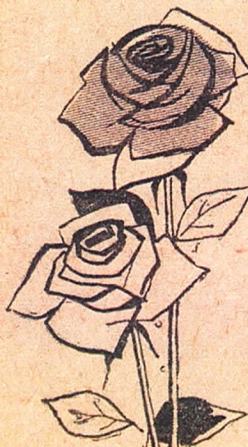
Gödselmedel - Fodervaror - Spannmål - Utsäde - Utsädes-
rensning och betning - Kem.-tekniska preparat - Oljor
Maskinvaror.

Ombesörjer såväl regelbundna körturer som omg. leverans.

Centralföreningen

VARTOFTA

Tel. 300 72 - 301 28

Gustafssons Plantskola

VARTOFTA. Tel. Falköping 30067

Största sortering i plantskoleartiklar
såsom:

- ROSOR - PRYDNADSBUSKAR
- SLINGERVÄXTER - PARK- och
- PRYDNADSTRÄD - BARRVÄX-
- TER - FRUKTTRÄD - BÄR-
- BUSKAR m, m.